

eerste deel van het stuk heeft veranderd en het overlagen tweede deel in de eerste plaats heeft herwerkt omdat anders nog eens zeven mensen aan de cast moesten worden toegevoegd.

Het zou kunnen dat nostalgie het oordeel wat vertroebelt en de hype bevordert, maar je moet ook zeggen dat 't Arsenal bij zijn herneming die hype niet zelf heeft opgezocht. Zij hebben gepeild naar de speelbaarheid en de intrinsieke waarde van het stuk, hielden het qua begeleidend rumoer bij de toegewijde website www.decologas.be, en vermeden de valkuilen van een kolderieke remake gebaseerd op goedkope sentimenten en gemakkelijke imitaties. Met resultaat.

Het Eiland

De status van *De Collega's* in de Vlaamse theatercanon is dus ten goede gewijzigd. En wellicht is het niet toevallig dat ook de kruisbestuiving tussen theater en televisie op steeds minder weerstand stuit. Wie weet is die evolutie wel ingezet ten tijde van *De Collega's*. Verschillende acteurs van de jongste generatie hebben in ieder geval al aan Tuur De Weerd bekend dat de serie er mee voor gezorgd heeft dat ze voor het vak hebben gekozen. Ben Segers van Olympique Dramatique, de *Collega's*-kenner die Michaël De Cock in dit hele verhaal op sleeptouw nam, is daarvan een extreem voorbeeld. Maar *De Collega's* hebben nog eminente fans. Zo zou je de televisiereeks *Het Eiland* van de onvolprezen regisseur Jan Eelen kunnen zien als één groot eresaluut. Alleen heet een 'kantooruin' vandaag dus een 'kantoor-eiland' en stelt de privésector nu blijkbaar ook behoorlijk wat *losers* te werk. Vandaag neemt echter niemand het de Bruno Vanden Broeckes en Wim Opbroucken nog kwalijk dat ze zaterdagavond op één de 'Protput' pesten en tegelijk ergens in een schouwburg te lande aan een personage uit de theaterliteratuur gestalte geven – eerder integendeel. De verzamelde cv's van de nieuwe *Collega's* lezen trouwens een beetje als TeVe-Blad: *Thuis, Witse, De Parelvisiers, Katarakt, Kaat & Co, Recht op Recht, ...* Geen televisieserie of iemand van hen heeft er in meegespeeld. De spagaat tussen televisie en theater is vandaag dus kleiner dan ooit, terwijl acteurs zich nog niet zo lang geleden in interviews moesten verantwoorden als ze beide wilden combineren.

Dat soort irritante discussies is op een paar jaar tijd vrij geruisloos verdwenen.

Eén van de vragen die zich aan de vooravond van de première van *De Collega's* anno 2008 opdrong, namelijk of ook acteurs die niet Mandus De Vos of René Verreth heten een draaglijke en geloofwaardige Verastenhoven of Jomme Dockx kunnen neerzetten voor kijkbuiskinderen die het nooit anders hebben geweten, werd bij nader inzien dan ook verdrongen door de vraag of Verastenhoven en Jomme Dockx konden worden neergezet door acteurs die nog maar pas op tv te zien waren geweest als een Truïense fruitteler of de assistent van de commissaris van Halle. Maar natuurlijk kan dat wel, hebben we geleerd. Als de kwaliteit van de rol en de vertolking ervan aanvaardbaar is, doet de vertrouwde van de gezichten van de vertolkers er verrassend weinig toe.

Extra Time

Dat alles neemt niet weg dat voor diegenen die met de oude *De Collega's* vertrouwd waren, de herneming van 't Arsenal voor een stuk een invuloefening was. Men kan nu eenmaal niet ont-zien wat men eerder al eens zag. Maar de grappen profiteerden alvast van het Urbanus-effect: sommige werken zoveel jaren later nog verdraaid goed (Jomme Dockx over 'Platonie', of over de vermeende banden van Verastenhoven met de paus), terwijl de meer belegen gags nog altijd bewondering opwekken omdat de grappenmaker in kwestie er destijds als eerste mee op de proppen kwam. Met die wetenschap – dat moppen vaak ook in de herhaling nog op genade kunnen rekenen – speelde 't Arsenal trouwens bewust, bijvoorbeeld toen ze Verastenhoven met het tipje van zijn overhemd door de open ritssluiting van zijn broek van het toilet lieten terugkeren. Ook de gekende tics van de oude *Collega's* – het stotteren van Jomme, het 'Mira Maasje' van Persez – werden gerecycled, maar dan mondjesmaat, als motiefjes die verwezen naar het verleden in plaats van het verleden te herspelen. Komische anachronismen werden uiteindelijk geweerd ten gunste van ingrepen die de zaak juist nadrukkelijk dateerden: er werd gerookt op de scène, en als muzikaal intermezzo dook de tune van het oude BRT-sportprogramma *Extra Time* op (een fragment uit *Peaches* van The Stranglers).

Uiteindelijk maakte 't Arsenal er toch nog een hedendaagse theatervoorstelling van, evenwel zonder voor een complete tabula rasa of de grote statements te kiezen. De herscheping werd een kleine recapitulatie van de manier waarop het theater de afgelopen dertig jaar geëvolueerd is. Een pretentieuze theaterles voor de mensen in de zaal, waarvan er een aantal daar misschien niet eens zouden zitten als het niet voor de goede oude *Collega's* was. Het weer opgeduikelde theaterdoek werd bijna als een relikwie gemanipuleerd, de vierde wand werd gaandeweg nadrukkelijker doorbroken, en er volgde een meta-opmerking over het licht geabstraheerde kantoordecor.

Tot dan het minder zorgvuldig geconserveerde tweede deel eraan kwam, waarin de verschillende gênante incidenten tijdens 'Het feest', die elkaar in de originele versie opvolgen, uit hun temporele nevenschikking werden gelicht. Zo ging elk van die incidenten (Jomme neemt ontslag, Van Hie slaat zijn vrouw, De Pesser blijkt het bestaan van zijn mongoloïde zoon altijd te hebben verzwegen) als een nieuw eindpunt fungeren van telkens dezelfde reeks aanvangsscènes van dat tweede deel, die als het ware in loop werden geplaatst. De personages verzeilden zo in een eeuwige herhaling van hun programma, en hakten bij iedere keer genadelozer in op de feestvreugde. De wenkbrauwen in het publiek werden snel ontfronst toen deze vormelijke ingreep bleek te werken. Het ging dan ook eerder om een technische oplossing die getuigde van dramaturgisch vernuft, dan om een ingrijpende bewerking die getuigde van een dramaturgische geldingsdrang waarmee de radicale breuk moest worden geforceerd. Tegelijk maakte deze ingreep duidelijk dat 't Arsenal en Olympique Dramatique evengoed op extreme wijze met dit stuk aan de haal hadden kunnen gaan. Door wat betreft de tekstbewerking, toonzetting, actualisering, kostuums of enscenering veel radicalere en eigenzinnigere keuzes te maken. Maar dat deden ze dus niet. Ze vervielen niet in kleffe adoratie en namen evenmin op hautaine wijze afstand. Het geheel werd een overdachte hommage die moeiteloos de brug sloeg tussen het theater- en het televisiepubliek, die steeds minder van elkaar te onderscheiden zijn.Ⓜ